

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.09.1975, sp. zn. Cpj 251/74, ECLI:CZ:NS:1975:CPJ.251.1974.1

Číslo: 16/1976

Právní věta: Nárok na výživné, jenž přešel na stát podle ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 50/1973 Sb., je při výkonu rozhodnutí přednostní pohledávkou podle ustanovení § 279 odst. 3 písm. d) o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.09.1975

Spisová značka: Cpj 251/74

Číslo rozhodnutí: 16

Číslo sešitu: 6-7

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Výkon rozhodnutí, Výživné, Výživné dítěte

Předpisy: 99/1963 Sb. § 279 50/1973 Sb. § 7

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 16/1976 sb. rozh.

Nárok na výživné, jenž přešel na stát podle ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 50/1973 Sb., je při výkonu rozhodnutí přednostní pohledávkou podle ustanovení § 279 odst. 3 písm. d) o. s. ř.

(Ze stanoviska občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSR z 30. 9. 1975, [Cpj 251/74](#))

Po vydání zákona č. 50/1973 Sb. o pěstounské péči vznikly pochybnosti o tom, zda nárok na výživné, který přešel na stát podle ustanovení § 7 odst. 2 citovaného zákona, je při výkonu rozhodnutí přednostní pohledávkou ve smyslu ustanovení § 279 odst. 3 písm. a) o. s. ř., tedy pohledávkou, která má vzhledem k ustanovení § 280 odst. 2 o. s. ř. mezi ostatními přednostními pohledávkami privilegované postavení, nebo zda je jen přednostní pohledávkou podle ustanovení § 279 odst. 3 písm. d) o. s. ř., anebo pohledávkou nepřednostní.

Pro posouzení, jakou povahu má uvedený nárok, je třeba objasnit vývoj procesních i hmotněprávních předpisů, který předcházel nynějšímu znění ustanovení § 279 odst. 3 písm. d) o. s. ř.

Až do roku 1948 nebyl zákonný předpis, podle něhož by stát zajišťoval pravidelně výživu za osoby, které svou zákonnou vyživovací povinnost řádně neplní. Teprve zákonem č. 57/1948 Sb. o zálohování výživného dětem byl založen pro případy, kdy vymáhání výživného proti osobám povinným bylo obtížné, nárok proti státu na zálohování dávek výživného. Podle ustanovení § 4 odst. 1 zákona č.

57/1948 Sb. přecházel nárok na výživné oprávněné osoby až do výše poskytnuté zálohy na stát a podle ustanovení § 4 odst. 2 téhož zákona platily pro vymáhání nároku státem předpisy o vymáhání nároku na výživné oprávněnou osobou. Těmito předpisy byla tehdy, pokud šlo o exekuci na pracovní příjem, ustanovení zákona č. 47/1947 Sb., která zvyhodňovala pohledávky výživného proti jiným pohledávkám svým ustanovením § 6 potud, že bylo možno exekucí postihnout podstatně větší část platu. Této výhody však požívaly ve smyslu ustanovení § 11 téhož zákona také nedoplatky za dobu 3 let vyplývající z daní a jiných veřejných dávek, které se vyměřují z platu.

Ze zákona č. 57/1948 Sb. vycházel i zákon č. 142/1950 Sb. 1), jenž mezi přednostní pohledávky zařadil v ustanovení § 533 písm. b) i pohledávky státu ze zálohování zákonného výživného. Pohledávky na úhradu osobních potřeb podle zákona, zařazené jako přednostní pod ustanovení § 533 písm. a) § zákona č. 142/1950 Sb., požívaly proti jiným přednostním pohledávkám, tedy i proti pohledávkám ve smyslu ustanovení § 533 písm. b) citovaného zákona, ještě další výhodu podle ustanovení § 531 odst. 3 téhož zákona, jednak že mohly být výjimečně uspokojeny nejen z druhé, ale i z třetí třetiny zabavitelné části platu, a jednak že měly přednostní pořadí před ostatními přednostními pohledávkami. I když citované ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 57/1948 Sb. dávalo státu při vymáhání pohledávky ze zákonného výživného stejné postavení, jakoby šlo o vymáhání nároku na výživné oprávněnou osobou, nemohly se vztahovat na přednostní pohledávku státu podle ustanovení § 533 písm. b) zákona č. 142/1950 Sb. výhody uvedené v ustanovení § 531 odst. 3 tohoto zákona, když ve zvláštním ustanovení § 533 písm. b) citovaného zákona došlo k odlišení od přednostní pohledávky podle ustanovení § 533 písm. a) téhož zákona.

Zákon č. 57/1948 Sb. byl zrušen zákonem č. 69/1952 Sb. o sociálněprávní ochraně mládeže, jenž v ustanovení § 12 zavedl „státní dětský příspěvek“, nezávislý na existenci zákonné vyživovací povinnosti. Pokud někdo byl zavázán plnit vyživovací povinnost vůči dítěti, jemuž byl poskytován příspěvek, přecházel nárok dítěte na výživné podle ustanovení § 14 odst. 1 tohoto zákona na stát. Tato změna pak byla zakotvena i v novém znění ustanovení § 533 písm. b) zákona č. 142/1950 Sb., a to zákonem č. 68/1952 Sb.

Zákonným opatřením č. 58/1955 Sb. byl pak zaveden „dětský příspěvek“. Tato změna nebyla sice vyjádřena v občanském soudním řádu (v zákoně č. 142/1950 Sb.) při jeho novelizaci zákonem č. 46/1959 Sb., alespoň ne ve vyhlášeném znění tohoto zákona, nicméně při vyhlášení úplného znění tohoto dříve platného občanského soudního řádu pod č. 70/1959 Sb. bylo již upraveno názvosloví v ustanovení § 533 písm. b) na „dětský příspěvek“. Také zákonné opatření č. 58/1955 Sb. mělo zvláštní ustanovení (§ 2 odst. 1) o přechodu nároku na výživné na stát do výše poskytnutých příspěvků a podle ustanovení § 2 odst. 2 zákonného opatření č. 58/1955 Sb. vymáhaly nároky přešlé na stát výkonné orgány okresních národních výborů soudní exekucí. Ani tím se však nic nezměnilo na tom, že nárok státu zůstal jen obyčejnou přednostní pohledávkou, která nepožívala zvláštního postavení přednostní pohledávky ve smyslu ustanovení § 533 písm. a) zákona č. 142/1950 Sb.

Zákonné opatření č. 58/1955 Sb. bylo zrušeno ustanovením § 108 zákona o rodině (č. 94/1963 Sb.). V ustanoveních § 101 a § 102 zák. o rod., jakož i v ustanovení § 19 odst. 1 vládního nařízení č. 59/1964 Sb., o úkolech národních výborů při péči o děti, je užit termín „příspěvek na výživu“. Také toto vládní nařízení č. 59/1964 Sb. (nyní ve znění nařízení vlády č. 99/1971 Sb.) 2) obsahuje ustanovení (§ 19 odst. 3) o přechodu nároku dítěte na výživné na stát do výše poskytnutého příspěvku. Uvedená další změna v terminologii však nebyla promítnuta do občanského soudního řádu (zákon č. 99/1963 Sb.), a to ani pozdějšími novelami, takže v ustanovení § 279 odst. 3 písm. d) o. s. ř. zůstal název „dětský příspěvek“, shodný s terminologií tehdy již neplatného zákonného opatření č. 58/1955 Sb. (zrušeného ke dni 1. 4. 1964 ustanovením § 108 bod 8 zákona č. 94/1963 Sb.).

Jestliže do ustanovení § 279 odst. 3 písm. d) o. s. ř. nebyl převzat nový název „příspěvek na výživu“, nebylo důvodu ani k tomu, aby při vydání zákona o pěstounské péči č. 50/1973 Sb. bylo zákonem č.

49/1973 Sb. doplňováno ustanovení § 279 odst. 1 písm. d) o. s. ř. o pohledávky z důvodu náhrady za poskytnutý příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle ustanovení § 5 zákona č. 50/1973 Sb., neboť i bez takovéto zvláštní úpravy lze název „dětský příspěvek“ vztáhnout stejně oprávněně na „příspěvek na úhradu potřeb dítěte“ podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 50/1973 Sb., jakož i na „příspěvek na výživu“ ve smyslu ustanovení § 101 a § 102 zák. o rod. a § 19 vládního nařízení č. 59/1964 Sb. Že bylo zamýšleno, aby vymáhání výživného do výše poskytnutého příspěvku podle ustanovení § 5 zákona č. 50/1973 Sb. se řídilo stejnými zásadami jako u příspěvku na výživu, je zřejmé z důvodové zprávy k § 7 odst. 1 citovaného zákona, kde je výslovný odkaz na vládní nařízení č. 59/1964 Sb. ve znění nařízení vlády ČSSR č. 99/1971 Sb.

Má tedy nárok na výživné, který přešel na stát podle ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 50/1973 Sb. o pěstounské péči, povahu pohledávky přednostní ve smyslu ustanovení § 279 odst. 3 písm. d) o. s. ř. Se zřetelem k tomu, pak ovšem neobstojí jiné názory na povahu této pohledávky, neboť přechodem zmíněné pohledávky na stát spravuje se její výkon zvláštní úpravou.

1) dříve platný občanský soudní řád, jímž byl zrušen i zmíněný zákon č. 47/1947 Sb.

2) a dále ještě ve znění zákonů č. 129/1975 Sb. a č. 132/1975 Sb.